

א) וצ"ל לנ. סוכה מ. נדרים סב: ט סוכה מ. א) נסוח יג. וצ"ל, (ד) ע"ז ו. א) (ס) סוכה יא, א) (ב) נכרות ט. וצ"ל, (ז) וצ"ל מנ: א) (ח) לעיל ק: וצ"ל מנ: א) ב"מ ע. (ע"ז א. א) ע"ז ב"מ ע. ב"מ סוכה סכמ פ"י אהר, (ט) וצ"ל וצ"ל, ט) וצ"ל מוס' ח"מ וי"ט ב"ב, (ט) וצ"ל מוס' מנחות ט. ד"ה זכר,

תורה אור השלם

1. וְהָיְתָה שֶׁבֶת הָאָרֶץ לָכֶם לְאֶבְלָה לָךְ וְלַעֲבָדְךָ וְלַאֲמֹתֶיךָ וְלַחֹשֶׁבֶר הַיְהוּדִים עִמָּךְ: ויקרא כה ו

גליון הש"ס

גמ' יצאו משרה ובבבס. ע"ז נכרות דף יב ע"ב מוס' ד"ה ודלי:

לעזי רש"י

אלנפטיט"ר [אנפטיט"ר] רטיה. רושיט"ר ורומיט"ר. סס הקאה.

רבינו חננאל

אמר רב כהנא ועצים להסקה, שדחיתנה (אתה) [אותם] מלהיות בון קדושת שביעית מפני שהנאתן אחר ביעורן, נגזיא היא כו' עד הנה רבנן הוא רבני הנאתן בשעת ביעורן אבל ר' יוסי לא בעי. לאכלה ולא לעשות ממנה אפיקטויון. לע"ז הוא הקיא. ושמעתי שהוא ג' מלות אפיק טפי זון, הוציא עזרף המון, כי כן דרך כשיעדיף עליה האוכל לא תקבלנו ואז התבלבל האיטומכא ויקיא האדם.

הגזול עצים פרק תשיעי בבא קמא

סתם עצים להסקה ניתנו. ולא להאיר הלך עצים ניתנו ומעיקרא לא חל עלייהו שביעית. אבל ספיחי סטים סתמן לזביעה הלך חל עלייהו קדושה ואסירי לאחר הביעור אף להיסק. ועלי קנים וגפנים יש שאוכלין אותן ויש שמסיקין אותן הלך בטר מחשבת לקיטה אזלינן:

פגאי היא. איכא למאן דלמך סתם עצים להסקה ניתנו ולא חיילה שביעית אפילו אע"פ דמשתן ואיכא למאן דלית ליה ואע"פ דמשתן מיהא חיילה: לפוך המשנה. אין שורין פשתן ציין של שביעית וכן אין מכבסין בגדים דהוי סחורה: מי שהנאסו וביעורו שוב. הנאה שהיא בשעה שהוא כלה מן העולם אמה יכול ליהנות מפירות שביעית קודם זמן הביעור: יאלו משרה וכבוסה. משמשה שמטילין פשתן או בגד ציין נתקלקל ונצטר והנאסו אינו אלא עד שלשה ימים וד' עד שיהא הפשתן שרוי וכן הבגד. והיינו תנאי דרבנן סברי סתם פירות לאכילה וחיילה עלייהו קדושת שביעית כדאמרן לעיל דכל דצר שהנאסו וביעורו שיהא חיילה הלך אפילו לקטן למשרה וכביסה לא מניחא מחשבה לאפקועי איסורן למיהוי כעלי קנים שלקטן לעצים דמשתרו דהתם סתמיהו להכי ולהכי אכל פירות סתמן לאכילה ומשעת יצירתן חיייל קדושתן ותו לא מהני מחשבה לאפקועי ואסורין למשרה וכביסה דאין נהינן בקדושת שביעית אלא הנאה הדומה לאכילה וגבי עצים נמי סתם עצים להסקה ניתנו ולא חיילה אפילו אע"פ דמשתן ור' יוסי סבר לא אמרינן סתם פירות לאכילה ניתנו ומהניא זהו מחשבה כעלי קנים וגפנים דהיכא דליקטן למשרה חל עלייהו שביעית כן מצאנו ויש לשנות אחריהם וזו שמעתיה והגון: למנוגמא. אלנפטיט"ר: אינה שזה ככל אדם. אינה נרכיה אלא לחולים: לונף. שמופלין יין צבית. והאי נמי אין שזה ככל אדם שא"ל זילוף אלא אדם מעונג ומעודן: אפיקטויון. ושיט"ר להקיא: איכא נמי משרה וכביסה. והכל לא נקט אלא דצר שאין שזה ככל אדם: מלוה בשער אין נפרעין מהן. לפני אידיהן מפני ששמחה היא לו ואילו ומודה לעכו"ם ציוס חגס ורבנן סברי אסור לפרוען ולפרע מהן כלל: ואיבעית אימא. הך סתמא דלאי עיקר הוא דקמני לה התם צ"מ (עו). גבי הלכתא פסיקתא דהא לא שייכא התם ולא תני אלא משום פיסוק הלכה שפסקה התנה עם כל החומר צו שלא נחלק אדם עליהן: ליקח

HebrewBooks.org © Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

קב. ה"ג בקונטרס במס' סוכה (דף מ. וס"ט) אמר רב כהנא ועצים

דהסקה תנאי היא בו'. וכן עיקר פי' כל עצים שביעית הוא פלוגמא דתנאי אי אית זהו קדושת שביעית דכיון דטעמא דשרינא להו היינו משום דהנאתן אחר ביעורן אס כן לרבי יוסי דלית ליה דרשה דהנאתו וביעורו שיה לענין פירות שביעית הי"ג לא דריש לה לענין דלא לחול קדושת שביעית ואס תאמר לר' יוסי היאך מותרין עצים בלאר ישראל להסיק בהן תנור והלא יש בהן איסור שביעית לאחר הביעור וי"ל דבטלי בשאר עצים דשאר שנים ועוד י"ל לפי גירסת הספרים ועצים דהסקה תנאי היא פירוש עצים שיש בהם קדושת שביעית כגון לולב דהנאתו וביעורו שיה דקמניה קאי לכד צו את הבית אס מותר להסיק דהוי הנאה לאחר ביעורו או לא דתנאי אין מוכרין פירות שביעית כו' הרי לרבנן אסור להסיק מדי דהוי אמשרה וכביסה ולר' יוסי מותר אכל כבוסה אמור הא מה אני מקיים לאכילה לאכילה ולא למנוגמא ומה ראית לרבות הכבוסה ולהוציא את המנוגמא מרבה אני את הכבוסה שאינו שוה בכל אדם ומוציא אני את המנוגמא לאכילה ולא למנוגמא אלא ולא לזילוף לאכילה ולא לעשות ממנה אפיקטויון כמאן בר' יוסי דאי כרבנן איכא נמי משרה וכבוסה: רבי יהודה אומר אם השבח כו': (סימן סבן) יתיב רב יוסף אחורי דרבי אבא קמיה דרב הונא ויתיב רב הונא וקאמר הלכה כרבי יהושע בן קרחה והלכה כרבי יהודה אהדריניהו רב יוסף לאפיה אמר בשלמא רבי יהושע בן קרחה אצטריך סלקא דעתך אמינא יחיד ורבים הלכה כרבים קמ"ל הלכה כיוחיד ר' יהושע בן קרחה מאי היא דתנאי רבי יהושע בן קרחה אמר ימלוה בשטר אין נפרעין מהן מלוה על פה נפרעין מהן מפני שהוא כמזיל מידם אלא הלכה כר' יהודה למה לי מחלוקת ואחר כך סתם היא ומחלוקת ואח"כ סתם הלכה כסתם מחלוקת בבבא קמא לצבוע לו אדום וצבעו שחור שחור וצבעו אדום רבי מאיר אומר נותן לו דמי צמרו רבי יהודה אומר אם השבח יתר על הציאה נותן לו את הציאה ואם הציאה יתירה על השבח נותן לו את השבח וסתם בבבא מציעא דתנן כל המשנה ידו על התחונה וכל החומר בו ידו על התחונה ורב הונא אצטריך סלקא דעתך אמינא אין סדר למשנה וסתם ואחר כך מחלוקת היא ורב יוסף אי הכי כל מחלוקת ואח"כ סתמא נימא אין סדר למשנה וסתם ליקח

סתם עצים להסקה הן ועומדין אמר רב כהנא ועצים להסקה תנאי היא דתנאי א"א אין מוסרין פירות שביעית לא למשרה ולא לכבוסה ור' יוסי אומר נותנין פירות שביעית לתוך המשרה ולתוך הכבוסה מאי טעמא דרבנן אמר קרא ולאכילה ולא למשרה לאכילה ולא לכבוסה ורבי יוסי אומר אמר קרא לכם לכל צרכיכם ורבנן נמי הכתיב לכם לכם דומיא דלאכילה במי שהנאתו וביעורו שוין יצאו משרה וכבוסה שהנאתן אחר ביעורן ור"י נמי הכתיב לאכילה אמר לך ההוא מיבעי ליה לכדתנאי דתנאי לאכילה ולא למנוגמא אתה אומר לאכילה ולא למנוגמא או אינו אלא לאכילה ולא לכבוסה כשהוא אומר לכם הרי כבוסה אמור הא מה אני מקיים לאכילה לאכילה ולא למנוגמא ומה ראית לרבות הכבוסה ולהוציא את המנוגמא מרבה אני את הכבוסה ששוה בכל אדם ומוציא אני את המנוגמא לאכילה ולא למנוגמא אלא ולא לזילוף לאכילה ולא לעשות ממנה אפיקטויון כמאן בר' יוסי דאי כרבנן איכא נמי משרה וכבוסה: רבי יהודה אומר אם השבח כו': (סימן סבן) יתיב רב יוסף אחורי דרבי אבא קמיה דרב הונא ויתיב רב הונא וקאמר הלכה כרבי יהושע בן קרחה והלכה כרבי יהודה אהדריניהו רב יוסף לאפיה אמר בשלמא רבי יהושע בן קרחה אצטריך סלקא דעתך אמינא יחיד ורבים הלכה כרבים קמ"ל הלכה כיוחיד ר' יהושע בן קרחה מאי היא דתנאי רבי יהושע בן קרחה אמר ימלוה בשטר אין נפרעין מהן מלוה על פה נפרעין מהן מפני שהוא כמזיל מידם אלא הלכה כר' יהודה למה לי מחלוקת ואחר כך סתם היא ומחלוקת ואח"כ סתם הלכה כסתם מחלוקת בבבא קמא לצבוע לו אדום וצבעו שחור שחור וצבעו אדום רבי מאיר אומר נותן לו דמי צמרו רבי יהודה אומר אם השבח יתר על הציאה נותן לו את הציאה ואם הציאה יתירה על השבח נותן לו את השבח וסתם בבבא מציעא דתנן כל המשנה ידו על התחונה וכל החומר בו ידו על התחונה ורב הונא אצטריך סלקא דעתך אמינא אין סדר למשנה וסתם ואחר כך מחלוקת היא ורב יוסף אי הכי כל מחלוקת ואח"כ סתמא נימא אין סדר למשנה וסתם ליקח

מוסף רש"י

סתם עצים להסקה הן ועומדין אמר רב כהנא ועצים להסקה תנאי היא דתנאי א"א אין מוסרין פירות שביעית לא למשרה ולא לכבוסה ור' יוסי אומר נותנין פירות שביעית לתוך המשרה ולתוך הכבוסה מאי טעמא דרבנן אמר קרא ולאכילה ולא למשרה לאכילה ולא לכבוסה ורבי יוסי אומר אמר קרא לכם לכל צרכיכם ורבנן נמי הכתיב לכם לכם דומיא דלאכילה במי שהנאתו וביעורו שוין יצאו משרה וכבוסה שהנאתן אחר ביעורן ור"י נמי הכתיב לאכילה אמר לך ההוא מיבעי ליה לכדתנאי דתנאי לאכילה ולא למנוגמא אתה אומר לאכילה ולא למנוגמא או אינו אלא לאכילה ולא לכבוסה כשהוא אומר לכם הרי כבוסה אמור הא מה אני מקיים לאכילה לאכילה ולא למנוגמא ומה ראית לרבות הכבוסה ולהוציא את המנוגמא מרבה אני את הכבוסה ששוה בכל אדם ומוציא אני את המנוגמא לאכילה ולא למנוגמא אלא ולא לזילוף לאכילה ולא לעשות ממנה אפיקטויון כמאן בר' יוסי דאי כרבנן איכא נמי משרה וכביסה: רבי יהודה אומר אם השבח כו': (סימן סבן) יתיב רב יוסף אחורי דרבי אבא קמיה דרב הונא ויתיב רב הונא וקאמר הלכה כרבי יהושע בן קרחה והלכה כרבי יהודה אהדריניהו רב יוסף לאפיה אמר בשלמא רבי יהושע בן קרחה אצטריך סלקא דעתך אמינא יחיד ורבים הלכה כרבים קמ"ל הלכה כיוחיד ר' יהושע בן קרחה מאי היא דתנאי רבי יהושע בן קרחה אמר ימלוה בשטר אין נפרעין מהן מלוה על פה נפרעין מהן מפני שהוא כמזיל מידם אלא הלכה כר' יהודה למה לי מחלוקת ואחר כך סתם היא ומחלוקת ואח"כ סתם הלכה כסתם מחלוקת בבבא קמא לצבוע לו אדום וצבעו שחור שחור וצבעו אדום רבי מאיר אומר נותן לו דמי צמרו רבי יהודה אומר אם השבח יתר על הציאה נותן לו את הציאה ואם הציאה יתירה על השבח נותן לו את השבח וסתם בבבא מציעא דתנן כל המשנה ידו על התחונה וכל החומר בו ידו על התחונה ורב הונא אצטריך סלקא דעתך אמינא אין סדר למשנה וסתם ואחר כך מחלוקת היא ורב יוסף אי הכי כל מחלוקת ואח"כ סתמא נימא אין סדר למשנה וסתם ליקח

להיא דכל החומר בו ידו על התחונה הא צפקה האומלן (כ"ז ע"ו): מוקמינן ליה כמחלוקת (כ"ז ע"ו) דוסא ורבנן פליגי עליה ומוכח התם דרבי לא סבר לה כרבי דוסא כההוא דכל החומר צו וי"ל דהכל סבר לאיבעית אימא דהתם דלמך כל החומר צו ידו על התחונה ולתמי דקמני וי"מ דקמני על צלשון הלכתא פסיקתא דלישנא דכל החומר וכל המשנה משעת לפסוק הלכתא: הנותן מעות לשי"חו. נראה דמיידי שנותן למחצית סכר אס פחתו פחתו לו ואס הותרו הותרו לאמנע מכלל יש להציא ראייה אס אדם נותן מעות לחצירו למחצית סכר ואמר ע"מ שלא תלוס אלא על משכונות וסל סכנא יהא ברשותך לתייב צכל דצר ואס פחתו פחתו לך שאין זה רצית דהא הכא אס שינה מדעתו אמר אס פחתו פחתו לו אפ"ה אס הותרו הותרו לאמנע ולא הוי רצית כיון דאס לא היה משנה דעתו לא היו כולן ברשותו אלא השכר וההפסד לאמנע דכיון פלגא מלוה ופלגא פקדון:

הא מלוה בשטר אין נפרעין מהן. לפני אידיהן, מפני שמחה הוא לאחר זמן ציוס אדו, דכיון דנקט ישראל שטרלא עלייה, כל שמחה ומספיה מניה (ע"ז א). אהדריניהו רב יוסף לאפיה. כעס (סוכה יא). כל מחלוקת ענהלוק מנאס ואח"כ סתם לן בגשנתו כאלח מיהן, הלכה כמנו, דכיון דסתמי אחר המחלוקת ש"מ דקמו רבנן נטעמיהו ומסתברא טעמיה דהאין (ע"ז א). צין שסתם אחריה מיד צלותה מסכת, צין שסתם אחריה נמסכת צלותה הסדר, כגון נתן נזתן לצע דמחלוקת צ"מ וסתם צ"מ כל המשנה ידו על התחונה, וסתם לן כ"י יהודה דלמך אס השבח יתר על הציאה יתר על הציאה נותן לו את הציאה וסתם בבבא מציעא דתנן כל המשנה ידו על התחונה וכל החומר בו ידו על התחונה ורב הונא אצטריך סלקא דעתך אמינא אין סדר למשנה וסתם ואחר כך מחלוקת היא ורב יוסף אי הכי כל מחלוקת ואח"כ סתמא נימא אין סדר למשנה וסתם ליקח

עין משפט נר מצוה

צד א ב ג מ"ג מ"ה מה"ל שמטין הלכה מ' צד ד מ"י פ"ט מהלכות ע"ז הלכה א סגן לאון מה טוש"ע י"ד ס"י קמח ספ"ק א: צו ה מ"י פ"ה מהלכות מכירה הלכה ד סגן עשין פב טוש"ע ח"מ ס"י ק"ט ספ"י יא:

מוסף רש"י

סתם עצים להסקה הן ועומדין אמר רב כהנא ועצים להסקה תנאי היא דתנאי א"א אין מוסרין פירות שביעית לא למשרה ולא לכבוסה ור' יוסי אומר נותנין פירות שביעית לתוך המשרה ולתוך הכבוסה מאי טעמא דרבנן אמר קרא ולאכילה ולא למשרה לאכילה ולא לכבוסה ורבי יוסי אומר אמר קרא לכם לכל צרכיכם ורבנן נמי הכתיב לכם לכם דומיא דלאכילה במי שהנאתו וביעורו שוין יצאו משרה וכבוסה שהנאתן אחר ביעורן ור"י נמי הכתיב לאכילה אמר לך ההוא מיבעי ליה לכדתנאי דתנאי לאכילה ולא למנוגמא אתה אומר לאכילה ולא למנוגמא או אינו אלא לאכילה ולא לכבוסה כשהוא אומר לכם הרי כבוסה אמור הא מה אני מקיים לאכילה לאכילה ולא למנוגמא ומה ראית לרבות הכבוסה ולהוציא את המנוגמא מרבה אני את הכבוסה ששוה בכל אדם ומוציא אני את המנוגמא לאכילה ולא למנוגמא אלא ולא לזילוף לאכילה ולא לעשות ממנה אפיקטויון כמאן בר' יוסי דאי כרבנן איכא נמי משרה וכביסה: רבי יהודה אומר אם השבח כו': (סימן סבן) יתיב רב יוסף אחורי דרבי אבא קמיה דרב הונא ויתיב רב הונא וקאמר הלכה כרבי יהושע בן קרחה והלכה כרבי יהודה אהדריניהו רב יוסף לאפיה אמר בשלמא רבי יהושע בן קרחה אצטריך סלקא דעתך אמינא יחיד ורבים הלכה כרבים קמ"ל הלכה כיוחיד ר' יהושע בן קרחה מאי היא דתנאי רבי יהושע בן קרחה אמר ימלוה בשטר אין נפרעין מהן מלוה על פה נפרעין מהן מפני שהוא כמזיל מידם אלא הלכה כר' יהודה למה לי מחלוקת ואחר כך סתם היא ומחלוקת ואח"כ סתם הלכה כסתם מחלוקת בבבא קמא לצבוע לו אדום וצבעו שחור שחור וצבעו אדום רבי מאיר אומר נותן לו דמי צמרו רבי יהודה אומר אם השבח יתר על הציאה נותן לו את הציאה ואם הציאה יתירה על השבח נותן לו את השבח וסתם בבבא מציעא דתנן כל המשנה ידו על התחונה וכל החומר בו ידו על התחונה ורב הונא אצטריך סלקא דעתך אמינא אין סדר למשנה וסתם ואחר כך מחלוקת היא ורב יוסף אי הכי כל מחלוקת ואח"כ סתמא נימא אין סדר למשנה וסתם ליקח

להיא דכל החומר בו ידו על התחונה הא צפקה האומלן (כ"ז ע"ו): מוקמינן ליה כמחלוקת (כ"ז ע"ו) דוסא ורבנן פליגי עליה ומוכח התם דרבי לא סבר לה כרבי דוסא כההוא דכל החומר צו וי"ל דהכל סבר לאיבעית אימא דהתם דלמך כל החומר צו ידו על התחונה ולתמי דקמני וי"מ דקמני על צלשון הלכתא פסיקתא דלישנא דכל החומר וכל המשנה משעת לפסוק הלכתא: הנותן מעות לשי"חו. נראה דמיידי שנותן למחצית סכר אס פחתו פחתו לו ואס הותרו הותרו לאמנע מכלל יש להציא ראייה אס אדם נותן מעות לחצירו למחצית סכר ואמר ע"מ שלא תלוס אלא על משכונות וסל סכנא יהא ברשותך לתייב צכל דצר ואס פחתו פחתו לך שאין זה רצית דהא הכא אס שינה מדעתו אמר אס פחתו פחתו לו אפ"ה אס הותרו הותרו לאמנע ולא הוי רצית כיון דאס לא היה משנה דעתו לא היו כולן ברשותו אלא השכר וההפסד לאמנע דכיון פלגא מלוה ופלגא פקדון:

הא מלוה בשטר אין נפרעין מהן. לפני אידיהן, מפני שמחה הוא לאחר זמן ציוס אדו, דכיון דנקט ישראל שטרלא עלייה, כל שמחה ומספיה מניה (ע"ז א). אהדריניהו רב יוסף לאפיה. כעס (סוכה יא). כל מחלוקת ענהלוק מנאס ואח"כ סתם לן בגשנתו כאלח מיהן, הלכה כמנו, דכיון דסתמי אחר המחלוקת ש"מ דקמו רבנן נטעמיהו ומסתברא טעמיה דהאין (ע"ז א). צין שסתם אחריה מיד צלותה מסכת, צין שסתם אחריה נמסכת צלותה הסדר, כגון נתן נזתן לצע דמחלוקת צ"מ וסתם צ"מ כל המשנה ידו על התחונה, וסתם לן כ"י יהודה דלמך אס השבח יתר על הציאה יתר על הציאה נותן לו את הציאה וסתם בבבא מציעא דתנן כל המשנה ידו על התחונה וכל החומר בו ידו על התחונה ורב הונא אצטריך סלקא דעתך אמינא אין סדר למשנה וסתם ואחר כך מחלוקת היא ורב יוסף אי הכי כל מחלוקת ואח"כ סתמא נימא אין סדר למשנה וסתם ליקח